IVSTI LIPSI
AD LIBROS HISTORIARVM NOTÆ.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.
CIↃ. IↃ. C.
Cum Priuilegijs Cæſareo ac Regio.

AD LECTOREM.

De diuiſione, deque ordine Librorum Taciti.

ANTE *rem, ſed non abs re, monendus mihi bone Lector es, ſeiunctos diſparatoſque à me hos Hiſtoriarum libros ab Annalium, cauſſâ non vnâ. Primùm Tacitus ita ſuaſit, ſiue iuſſit:* Initium, *inquit*, mihi operis Ser. Galba. *& ſtatim:* Opus aggredior plenum varijs caſibus. *Quæ verba, quis ille tam aliud agens in legendo, qui noui operis eſſe non ſentiat, non iuncti aut continuati? Adde quòd ſeriò præfatur, apparat, conciliat, formam futuri operis ponit. quæ omnia in veſtibulis librorum recepta tantùm, ſatis liquet. Sed & Tertullianus in libello de Spectaculis prait ad hanc diſtinctionem clarè:* Cornelius, *inquit*, Tacitus in quinto Hiſtoriarum ſuarū bellum Iudaicum exorſus. *Rectè ad noſtrum diſcrimen & verè: ad vulgi, vaniſſimè. quo is liber ſit vigeſimusprimus. Denique etiam titulus me induxit. Si enim priores illi Annales inſigniti, vt* docui, à Tacito ipſo: aliud nobis opus quærēdum cui, Hiſtoriæ, index. Nam hoc certè titulo libros etiam noſter ſcripſit. Inde apud Vopiſcum,* Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptor Tacitus. *Inde illud Plinij,* Auguror, nec me fallit augurium, Hiſtorias tuas immortales futuras. *At illud Hiſtoriarum opus, iſtud cui inſeri etiam Plinius ambitioſè nec importunè cupiebat, quia perduxerat id ad Plinij æuum. Sed & liber ille bonus fidúſque Vaticanus non temerè hic vacillat.* Incipit, *inquit*, liber XVII. ſecundùm quoſdam. *Quidam illi errant. & ſeduxit eos temporum rerumq́ue coniunctio, vt vno filo illis de Nerone adtexta cenſerent iſta de Galbâ. Adeò autem in re contrà eſt, vt ſciam Tacitum hos Hiſtoriarum libros diu ſcripſiſſe ante Annales illos. Ipſi id accredo lib. XI. Ann.* Vtriuſque, *inquit*, principis rationes prætermitto, ſatis narratas libris quibus res geſtas Domitiani compoſui. *Nam Domitiani res, vel Præfatio iſta te docebit, tractaſſe eum his libris. ad quos fruſtrà & ridiculè me mittit, ſi nondum ſcripti editíque. Quin conſilium hoc illi in vniuerſâ hiſtoriâ: vt eam ordiretur à rebus æuo ſuo coniunctioribus, & paullatim abiret ad ſuperiora. Ne id quidem celat ipſe III. Annali, vbi de Iuliâ Auguſti filiâ:* Sed aliorum exitus, ſimul

* Ad lib. I Annal.

IVSTI LIPSI
AD LIBRM PRIMVM
HISTORIARVM
NOTAE.

1. SERV. Galba iterùm T. Vinius COSS.] *Vulgò appellant T. Iunium. At mihi religio non fuit ſequi ſcripturam antiqui marmoris eruti ad radices montis Cælij:* Vinia gens.

SER. GALBA. II. T. VINIO. COSS.

à quo præſertim ſtaret Plutarchus, qui ferè hunc hominem Títo Oſíνιον, aut Οὐίνιον appellat. Simile mendum in Suetonij Aug. cap. XXVII. *vbi* T. Iunius Philopœmen *ſcribitur, qui ex Dione eſt* Vinius. *etſi Appiani Scriptura firmat vulgatam. Sanè Iunia gens nobilior, quàm vt in hunc hominem conueniat: cuius pater duntaxat ex familia Prætoriâ, vt Tacitus infrà refert.* Suetonij correctio.

2. Dcc. & xx. prioris æui annos.] *Exactè ſi putas,* XXII. *reperies.*

3. Dignitatem noſtram à Veſpaſiano incohatam.] *Quomodo? quiáne Procurator ſub illo Belgicæ? E* Plinio id ſuſpicere: ſed ſuſpicere tantùm. imò verius id ceperis de huius patre. Intellego ergo dignitatem eius incohatam à Veſpaſiano, quòd ab eo Quæſtor, Senatorq́; factus.* *Lib. VII. Tacitus à Veſpaſiano Senator.

4. A Tito auctam] *Ædilitate, aut Tribunatu.*

5. A Domitiano longiùs prouectam.] *Quo Principe & Quindecimvir & Prætor fuiſſe, ipſe teſtatur* XI. *Annal.*

6. Diui Neruæ.] *Ait, Diui. Cœpit ergo ſcribere eo mortuo & ſacrato.* Scripſit poſt Neruam.

7. Opus aggredior plenum variis caſibus.] *Parum firma aut germana lectio. Nam Vatic. ille opt.* opus aggredior opibus caſibus, *præfert: & ſuprà adnotatum,* opimum. *Et in Romano antiquius excuſo, item legas,* opimum caſibus. *Cenſeam fuiſſe,* opulens caſibus, *quæ vox paullò à vulgo ſeductior, exſcriptores ſeduxit.* Temeritas Taciti.

8. Quattuor Principes ferro interempti.] *Ne erres cum vulgo, neu Piſonem inter iſtos cenſeas. Intellegit enim Galbam, Othonem, Vitellium, Domitianum. Nam & ad huius exitum Hiſtoriam perduxit. Piſo autem, duntaxat Cæſar, non Princeps.* Aliter acceptus Tacitus.

9. Tria bella ciuilia.] *Quæ? Othonis in Vitellium: huius in Flauium; & L. Antonij in Domitianum. de quo Sueton. & Dio.*

10. Perdomita Britannia, & ſtatim miſsâ cohorte in Sarmatarum ac Sueuorum gentes nobilitatus cladibus mutuis Dacus.] *In vitio aperto & confuſione locus. Quid enim illud,* miſsâ cohorte? *Itáne vnius cohortis res fuerit, in Sarmatas ac Sueuos bellum? Nugæ. Denique quis hic ſermonis contextus aut cohæſio, miſsâ cohorte in Sueuos, Dacum cladibus inuolutum? qui populi ſanè diuerſi. Omninò rectè correximus pridem:* perdomita Britannia, & ſtatim*amiſſa. coortæ Sarmatarum ac Sueuorum gentes. nobilitatus clad. mutuis Dacus: *nec exiguo ad hiſtoriam momento. Diſcimus ſcilicet perdomitam Britanniam (quod Domitiani imperio accidit: eámque laudem Agricolæ ſocero ſuo noſter tribuit, in eius vitâ:* Britanniæ ſitum non in comparationem curæ ingeniique referam, ſed quia tum primùm perdomita eſt*) & mox ignaviâ aut diſsidio Principum in parte amiſſam. Certè Spartianus auctor, ſub principia imperij Hadriani,* teneri Britanniam ſub Romanâ ditione non potuiſſe. *Addit amplius, penetraſſe eumdem Principem in Britanniam, nec tamen totam reciperaſſe, ſed* per octo- In eodem vitium. *vel omiſſa, ſummo. Britannia domita. Amiſſus. Recepta.

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA PLANTINIANA,

APVD IOANNEM MORETVM.

M. D C.

LABORE ET CONSTANTIA